

A kereszt és a törvény

Mit mond Jézus maga a törvényről?

Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem. Mert bizony mondom néktek, míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocska el nem múlik, a míg minden be nem teljesedik. Valaki azért csak egyet is megront e legkisebb parancsolatok közül és úgy tanítja az embereket, a mennyeknek országában a legkisebb léssen; valaki pedig cselekszi és úgy tanít, az a mennyeknek országában nagy léssen. Mert mondom néktek, hogy ha a ti igazságotok nem több az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképen sem mehettek be a mennyeknek országába. (Mát. 5,17-20)

Ennek a résznek a felirata: Hogyan kell a törvényt betölteni? (Károli fordítás)

Ha mi félelemmel olvassuk ezeket a verseket, nagyon megijedünk, és azt gondolhatjuk: az Ó Testamentumban lévő törvényt nagyon nehéz volt betartani. Itt mégis azt mondja az Úr Jézus: „*ha a ti igazságotok nem több az írástudók és farizeusok igazságánál...*” Nem az áll itt, hogy nagyobb, vagy összehasonlíthatatlan, hanem több (az eredeti szövegben: jobb, kiválóbb). A 17. versben pedig ez áll: „*Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem.*”

Mindig az volt az elképzelésem, hogy az Úr Jézus a törvényt itt a földön úgy töltötte be, hogy Ő egy büntelen, felt nélküli, hibátlan életet élt, amivel megmutatta, hogyan kell az embernek úgy élnie, hogy az tetsszen az Atyának. (Így élt, de nem így töltötte be.) Mindig azt gondoltam, hogy ez az én számomra túl sok, ezt én nem tudom véghez vinni. De mikor ezeket a verseket olvastam, valami mást értettem meg belőle. A törvénynek a betöltése nem az volt, hogy az Úr Jézus itt a földön büntelenül élt, hanem ez akkor történt meg, amikor Ő a kereszten, a Golgotán meghalt. Ha mi Isten igazságán elgondolkozunk, és azon, mit mond nekünk Isten Igéje, és látjuk azt is, hogy a mi életünk során újra és újra hibákat teszünk, és egyszerűen túl gyengék vagyunk és képtelenek ennek a magas mércének eleget tenni, akkor tudatosan bennünk – és ez a Bibliában is áll – hogy mi hibával teli, bűnösök vagyunk. Megértjük, hogy a mi életünkben az igazságot nem tudjuk betölteni jó cselekedetekkel, sem fáradsággal és vesződéssel, hanem részünkre azt az Úr Jézus töltötte be, az által, hogy helyettünk a büntetést magára vállalta. A törvénynek a betöltése – amiről most beszélünk – az nem más, mint maga az Úr Jézus az által, hogy Ő meghalt a kereszten, önkéntesen, minket helyettesítve a büntetést magára vállalva. Ez a kereszthalál a Golgotán jelenti az én életemben a törvény betöltését. Az Úr Jézusnak nem volt szüksége arra, hogy önmagáért töltse be a törvényt. Ő maga volt a törvény, Őt Isten küldte. Ő az Atya igazsága szerint élt, és az igazságban (törvényben) járt. Az Úr Jézus az én számomra töltötte be a törvényt az Ő kereszthalálával. Amit nekem be kell tartanom – a törvény betöltése a számomra – ma már csak az engedelmisség. Isten fiának a halála oly mértékben aktiválta a szeretetet és Isten kegyelmét a bűnben született, engedetlen emberek számára, hogy az egész világon minden ember, engesztelést, és bocsánatot nyer, ha igénybe veszik az Úr Jézus Krisztus áldozatát, mint az ő bűneikért való büntetést. Ez nem csodálatos? Ez olyan fantasztikus, hogy az ember nem is tudja elhinni. Nehezen tudja feldolgozni, hogy egy újonnan született számára a törvényt, már 2000 évvel ezelőtt betöltötték, ha ő igénybe veszi, elfogadja, a golgotai áldozatot. Ez nem csodálatos? Ha az Úr Jézus még 2000 évig nem jönne vissza, ennek az áldozatnak az ereje kitartana addig is. Kitart az örökkévalóságig. Ez nincs időhöz és személyhez kötve: „*jöjjetek mindnyájan, akik megfáradtatok...*”. Mindenki engesztelést és megbocsátást kap, aki ezt az áldozatot igénybe veszi. Visszanyerjük azt az életet, amit elvesztettünk Éden kertjében, az engedetlenség miatt. Visszanyerjük azáltal, hogy Jézus Krisztus számunkra a törvényt betöltötte.

Ez ama kő, melyet ti építők megvetettetek, mely lett a szegeletnek fejevé. És nincsen senkiben másban idvesség: mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nékiünk megtartatnunk. (Csel. 4,11-12)

Ez ama kő melyet ti építők megvetettetek, mely lett a szegeletnek fejevé – mondja itt Pál a zsidó népnek, írástudóknak és farizeusoknak. Csak egy lehetőség maradt, el kell fogadnunk, igénybe kell vennünk az Úr Jézus Krisztus áldozatát, amit ő önkéntesen hozott, és így betöltötte a törvényt.

Szeretném a törvény szót összekapcsolni Isten igazságával. Mert a törvény nem más, mint Isten igazságának vázlata, bemutatása, és ismerteti velünk, mi Isten akarata. Ez az akarat, számunkra nagyon fontos. Szeretném megmagyarázni az engedelmisség és az igazság útját, ha úgy jobban tetszik a törvény útját, de ezt nem szabad rosszul értelmezni. Nem szeretnék senkit sem a kegyelem helyett a törvényességre készíteni, semmi esetre sem!

Isten igazságának az útja, a törvény útja, egy ponthoz vezet bennünket, és ez a pont Golgota. Golgotáig a törvény útja, vagy Isten igazsága nagyon fontos dolog, és Golgota után is nagyon fontos marad. Azonban azután, már egészen más erők állnak rendelkezésemre ahhoz, hogy Isten akaratában járjak. Az Úr Jézus betartotta a törvényt a keresztig, Ő nem hágtá át Atyjának parancsolatait, megadta a császárnak amit kellett, engedelmes volt a szüleinek, tisztelte a hatalmasságokat, Ő az igazság nyomdokaiban járt. Az Isten igazságának törvénye egyengeti a kereszthez vivő utat. Csak hogy jól értsük: a bemelegítés által, mi is be vagyunk vonva Jézus halálába. A bemelegítés által, meghaltunk vele a keresztségekben és részeseivé lettünk az Új Szövetségnek. A törvény többé nem kőtáblára, hanem a szívünkbe van írva.

Hanem ez lesz a szövetség, a melyet e napok után az Izráel házával kötök, azt mondja az Úr: Törvényemet az ő belsejökbe helyezem, és az ő szívökbe írom be, és Istenökké leszek, ők pedig népemmé lesznek. (Jer. 31,33)

Keresztelő János maga egyengette az Úr Jézus útját, hogy mindenki, aki látja, vagy felismeri, és igénybe veszi az Ő áldozatát – megmeneküljön a jól megérdemelt halálból. Miért volt szükséges, hogy Keresztelő János az Úr Jézus számára utat készítsen elő? Ha jön az Úr Jézus az Ő nagy kegyelmével, a szegényeknek hirdeti az evangéliumot, és a megkötözötteket megszabadítja; ha olyan nagy kegyelemmel jön, miért volt arra szükség, hogy Keresztelő János egyengetse az útját? Azért, hogy mi emberek eldönthessük, hogy akarjuk-e az igazság (törvény) útját, vagy sem. Akarjuk az Úr Jézust követni, akarjuk-e az igazság lépéseit megtenni, és közeledni hozzá, hogy Ő is tudjon közeledni hozzánk? Ha mi ezt akarjuk, ha ezen az úton akarunk menni, akkor jön az Úr, és egy művet tesz rajtunk:

Kiáltónak szava a pusztában: Készítsétek meg az Úrnak útját, egyengetétek meg az ő ösvényeit: Előáll vala János, keresztelvén a pusztában és prédikálván a megtérésnek keresztségét a bűnöknek bocsánatára. És kiméne hozzá Júdeának egész tartománya és a Jeruzsálembeliek is, és megkeresztelkedének mindnyájan ő általa a Jordán vizében, bűneikről vallást tévén. (Márk. 1,3-5)

Ez volt Isten útja, és igazsága. Az Isten, az Atya, látni akarta, ki készséges János hívó szavát meghallani, az otthonát és szokásait elhagyni, kimenni a Jordánhoz, megvallani a bűneit, és bemelegíteni. Mi történt azzal, aki erre készséges volt? Ezt a személyt az engedelmissége közel húzta Jézushoz. Azonban ez pontosan megmutatja, hogy milyen lépéseket kell ma is ahhoz tennünk, hogy Jézushoz közelítsünk. A mi bűneinket megvallani, ahelyett, hogy a mi emberi értelmünkre támaszkodnánk (!), inkább a hitünket növelni, az Ő ígéjét olvasni. Ezek biztos lépések az igazság útján, és biztosan közelebb visznek a megöletett Jézushoz.

Az Úr Jézus maga is megtette az igazság útján ezeket a lépéseket, de nem azért, mert így kellett tennie (Ő tiszta volt és szent), hanem azért, mert szeretett volna a számunkra példakép lenni.

És lőn azokban a napokban, eljőve Jézus a galileai Názáretből, és megkeresztelteték János által a Jordánban. És azonnal feljövén a vízből, látá az eget megnyilatkozni, és a Lelket mint egy galambot ő reá leszállani; És szózat lőn az égből: Te vagy az én szerelmes fiam, a kiben én gyönyörködöm. (Márk. 1,9-11)

Egy példa az igazságról és engedelmisségről az Ő Testamentumból, ami egy csodálatos összehasonlításként szolgál arra, hogy milyen úton–módon lehet közelebb kerülni a golgotai áldozathoz. Egy ismert történet, amikor Ábrahám Istentől azt a feladatot kapta, hogy áldozza fel egyszülött fiát Izsákot, Mória földén, a hegyen.

És lőn ezeknek utána, az Isten megkísérté Ábrahámot, és monda néki: Ábrahám! S az felele: Ímhol vagyok.

És monda: Vedd a te fiadat, ama te egyetlenegyedet, a kit szeretsz, Izsákot, és menj el Mórijának földére, és áldozd meg ott égő áldozatul a hegyek közül egyen, a melyet mondándok néked. (1 Móz. 22,1-2)

Ábrahám gondolhatta volna magában: „Milyen kérés ez? Ez a feladat a Te igazságodnak teljesen az ellentéte. Semmi esetre sem ölhetek embert, és az emberáldozat, meg van tiltva a törvényben.”

Elgondolkoztam, mit tennék én? Annak ellenére, hogy Ábrahám Istennel kapcsolatban volt és értette Őt, beszélni tudott vele, mit tett?

Felkele azért Ábrahám jó reggel, és megnyergelé az ő szamarát, és maga mellé vevé két szolgáját, és az ő fiát Izsákot, és fát hasogatott az égő áldozathoz. Akkor felkele és elindula a helyre, melyet néki az Isten mondott vala. Harmadnapon felemelé az ő szemeit Ábrahám, és látá a helyet messziről. És monda Ábrahám az ő szolgáinak: Maradjatok itt a számárral, én pedig és ez a gyermek elmegyünk amoda és imádkozunk, azután visszatérünk hozzátok. Vevé azért Ábrahám az égő áldozathoz való fákat, és feltevé az ő fiára Izsákra, ő maga pedig kezébe vevé a tüzet, és a kést, és mennek vala ketten együtt. És szóla Izsák Ábrahámhoz az ő atyjához, és monda: Atyám! Az pedig monda: Ímhol vagyok, fiam. És monda Izsák: Ímhol van a tűz és a fa; de hol van az égő áldozatra való bárány? És monda Ábrahám: Az Isten majd gondoskodik az égő áldozatra való bárányról, fiam; és mennek vala ketten együtt. Hogy pedig eljutának arra a helyre, melyet Isten néki mondott vala, megépíté ott Ábrahám az oltárt, és reá raká a fát, és megkötözé Izsákot az ő fiát, és feltevé az oltárra, a fa-rakás tetejére. És kinyújtá Ábrahám az ő kezét és vevé a kést, hogy levágja az ő fiát. Akkor kiálta néki az Úrnak Angyala az égből, és monda: Ábrahám! Ábrahám! Ő pedig felele: Ímhol vagyok. És

monda: Ne nyujtsd ki a te kezedet a gyermekre, és ne bántsod őt: mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem kedvezél a te fiadnak, a te egyetlenegyednek én érettem. És felemelé Ábrahám az ő szemeit, és látá hogy ímé háta megett egy kos akadt meg szarvánál fogva a szövevényben. Oda méne tehát Ábrahám, és elhozá a kost, és azt áldozá meg égő áldozatul az ő fia helyett. (1 Móz. 22,3-13)

Láthatjuk, hogy Isten hová vezette Ábrahámot és Izsákot ezzel a feladattal, hová vezettek az igazságnak és engedelmességnek útjai. Ehhez a koshoz, ehhez az áldozati bárányhoz vezettek, amelyik Izsák helyett meghalt! Ez nem egy szép útmutató a mi számunkra is? Megmutatja, hogyan kerülünk közelebb Istenhez, hogy tudjuk a golgotai áldozatot igénybe venni, milyen lépéseket kell megtenni érdekében. Ábrahám 100%-osan hitt abban, amit Isten mondott. Nem esett kétségbe, annak ellenére, hogy ez a feladat teljesen törvényellenes volt. Ábrahám tudta, hogy az Úr szava: Igen és Ámen. Ha mi Isten Igéjét, Igen és Ámenként tudjuk fogadni, és mi azt követjük, akkor az megmutatja az irányt, ami az áldozati Bárányhoz visz: Jézus Krisztushoz.

És kiálta az Úrnak Angyala Ábrahámnak másodszor is az égből. És monda: Én magamra esküszöm azt mondja az Úr: mivelhogy e dolgot cselekedéd, és nem kedvezél a te fiadnak, a te egyetlenegyednek: Hogy megáldván megáldalak tégedet, és bőségesen megsokasítom a te magodat mint az ég csillagait, és mint a fővényt, mely a tenger partján van, és a te magod örökség szerint fogja bírni az ő ellenségeinek kapuját. És megáldatnak a te magodban a földnek minden nemzetségei, mivelhogy engedté az én beszédemnek. (1 Móz. 22,15-18)

Micsoda ígéretet tesz itt az Úr! Ha mi az igazság útján járunk, és a kereszthez jutunk és az áldozatot elfogadjuk, akkor az Úr gyümölcsözővé tesz bennünket, mert mi az Ő akarata szerint, Isten Igéjét követjük. Az áldozatot, a kereszthalált elfogadjuk, és a törvény, az igazság, Jézus Krisztus által be lett töltve a mi életünkben, és elkezdődik egy új időszak a mi számunkra, a kegyelem időszaka. Ekkor a törvény már mögöttünk van, de ha mi a lelkünk megmentése utáni kegyelmi időszakban vagyunk, az nem azt jelenti, hogy Isten igazságát, félre dobhatjuk, mert akkor a mi igazságunk nem több, nem jobb az írástudók és farizeusok igazságánál. A különbség csak annyi: a törvény, az igazság és az engedelmisség útján úgy kell járnom, hogy az én emberi értelmemet hanyagolom. (Ez nem azonos a rossz értelemben vett vakhittel!) Ha ezek után eljutok az áldozathoz, ahol az én életemben az igazság Jézus Krisztus által betöltetik, akkor számomra egy új élet kezdődik, a szellemi ember újjászületése én bennem. Ekkor teljesen más követelményeket kell teljesítenem, hogy az Urat kövessem. Szerintem ez után az áldozat után Ábrahámnak és Izsáknak minden nap a kegyelem napja volt. Ha Isten nem küldte volna a kost Izsák helyett meghalni, Izsák már halott lett volna. Ábrahámban erős volt az elhatározás, hogy Isten akaratát véghez vigye; és gondoljunk bele, hogy Ábrahám a további életében akár egyetlen nap is boldog lett volna, ha ő maga öli meg az ígéret fiát? Ezek után ők ketten, Ábrahám és Izsák, minden napot a kegyelem napjának tekintettek, ebben biztos vagyok. És mi is ugyan így, minden napot az Úr kegyelmi napjának tekinthetünk, feltéve, ha Jézus golgotai kereszthalálát elfogadjuk. Az Úr Jézus azt mondta a zsinagógában:

Az Úrnak lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliomot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemeinek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesujtottakat, Hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét. (más fordításban: kegyelem esztendejét) (Luk. 4,18-19)

Az Úr Jézus az Ő kereszthalála által a törvényt betöltötte, és ezáltal ajándékoz a mennyből nekünk minden nap kegyelmet. Ha mi Isten igazságának feltételeit nem teljesítjük, és nem jutunk el a golgotai Bárányhoz; akkor soha nem lehetünk az Új Szövetség részesei, nem jutunk el Isten kegyelméhez. Mivel Jézus Krisztus a törvényt betöltötte, ezért mi attól szabadok vagyunk.

Nincsen azért immár semmi kárhoytatásuk azoknak, a kik Krisztus Jézusban vannak, kik nem test szerint járnak, hanem Lélek szerint. Mert a Jézus Krisztusban való élet lelkének törvénye megszabadított engem a bűn és a halál törvényétől. (Róm. 8,1-2)

Nem érdekes ez? A szellem törvénye nem különbözik teljesen a Mózes törvényétől, hanem az Ó Szövetségi törvény megerősítése, de a szellem törvényében való járáshoz, más erők állnak a rendelkezésünkre. Ezért a szellem törvénye minket szabadabbá tesz a halál és bűn törvényétől. Ha elfogadtam Jézus áldozati halálát, akkor a bűn törvényétől szabad vagyok.

Mert a mi a törvénynek lehetetlen vala, mivelhogy erőtelen vala a test miatt, az Isten az ő Fiát elbocsátván bűn testének hasonlatosságában és a bűnért, kárhoytatá a bűnt a testben. Hogy a törvénynek igazsága beteljesüljön bennünk, kik nem test szerint járunk, hanem Lélek szerint. (Róm. 8,3-4)

Ez az a probléma, amit én és mi mindannyian valamikor átélünk, hogy Jézus halála által a bűntől szabadok lettünk és az nem uralkodik rajtunk, de nem élek teljesen szellemben, hanem hústestben is. Ezért van harc bennünk, amiről Pál beszél és amit ő is átélt, ami minden hústestben élő ember számára természetes. Annak

kell tudatosodnia bennünk, hogy Jézus a törvényt betöltötte, az én büntetésemet elvette, és Ő azt a keresztre vitte, hogy én ott állhassak az Úr előtt büntelenül, és legyen bátorságom szellemben az Úr útján járni.

Ha az Atyát, a Fiút és a Szent Szellemet összekötjük, akkor kapunk egy háromszöget. Isten akarata az, hogy ezen a háromszögön belül, vele egy közösségben legyünk. Ezért ültette Éden kertjét, embereket helyezett bele, csodálatosan ellátta őket, minden, amire szükségük volt, ott meg volt. A próba is, hogy nem ehettek a jó és rossz tudásának fájáról. De sajnos az ember elesett, és kiűzetett a paradicsomból, így az örök élet fájáról már nem ehettek. (Ez az a szabad akarat, ami képessé tesz bennünket arra, hogy Istent szolgáljuk. A választás lehetősége két út között. Az Éden kertjében ez a két fa közötti választás lehetősége volt. Sajnos az ember rosszul döntött.) Ezek után a törvény két részre osztotta az emberiséget. Egyrészt voltak azok az emberek, akik a törvényen belül éltek, ők voltak a kiválasztottak, az erősek, a képesek, az elhatározottak, mint Jób, Ésaías, és Jeremiás, és a többiek, akik Isten akaratát tették, minden erővel és hatalommal. De mi van a többi millióval és milliárddal? Nekik egyszerűen nincs vagy nem volt alkalmuk, hogy az Úrral kapcsolatba kerüljenek, rajtuk az az átok nyugszik, ami elhangzott az engedetlenekre. Aztán jött Jézus Krisztus az Ő kereszthalálával, az Új Szövetség szimbólumával, a kereszttel, ami minket kapcsolatba hozott a Szentháromsággal. Ennek a kapcsolatnak mindegyik része állandó kapcsolatban van a többivel. Ez valami csodálatos! Nem számít, hogy hol vagyok, vagy mi vagyok, ha én Jézus kereszthalálát elfogadom, és Vele a kereszten meghalok azáltal, hogy bemerítkezem, akkor átélem az újjászületést, és össze vagyok kötve Vele, még akkor is, ha hibázom. Ez egyszerűen a kegyelem, ami az Úr Jézus halála óta még nagyobb mértékben jelen van, mert Ő saját maga is a földön járt, Ő tudja, hogy a mi testünk gyenge, hogy a sok kísértésnek alig tudunk ellenállni, hogy mi emberek és bűnösök vagyunk. De ennek ellenére, szeretné velünk a kapcsolatot, mert akárhol is legyünk, erre a kapcsolatra szükségünk van, mint szellemi embereknek az életre, amit Tőle kapunk. A kegyelem nem választja ketté többé az emberiséget, nincsenek kiválasztottak és erősek, zsidók, németek és magyarok. Ha mi az áldozati Bárány kereszthalálát igénybe vettük, akkor egyek vagyunk Jézus Krisztusban. Így ettől a naptól az én személyes dolgom, hogy Jézus az Ő halálával a törvényt értem betöltötte, és rajtam áll, hogy hogyan élek vele. Továbbra is az én emberi értelmemre támaszkodom, aminek semmi köze a szellemi emberhez; vagy pedig nap, mint nap az én testemet, az én természetességemet, az én földi javaimat, és mindent, amit teszek, vagy nem teszek az Úrnak adom, és azt mondom: Uram, tégy valami jót ebből, ami neked tetszik.

Vagy elfogadtam a kereszthalált, és mégis a törvényben élek? Ha így van, az borzasztó! Ha elfogadtuk Jézust és az Ő áldozatát, akkor tartsuk magunkat ahhoz, hogy szellemben járjunk, egy győzelmes életben, ami az Isten ereje által tartatik meg. Ez legyen a célunk. Erre kell törekednünk.

Hogy érthető legyen: nézzük meg Pétert, mielőtt a golgotai áldozatot elfogadhatta volna. Ő egy olyan ember volt, mint a hithősök, mindent meg akart tenni, amit a Mester mondott neki. De újból és újból észrevette, hogy egyszerűen túl gyenge. Mikor Jézus a vízen járt, Péternek meg volt a hite, hogy mondja: engedd, hogy odamenjek hozzád. Az Úr mondta: Gyere! Így tudott a vízen járni, de mikor körülnézett, úgy gondolta, hogy a hullámok el fogják borítani. Felmérte, hogy ha kegyelemben jár sikerül, de magától nem sikerülhet. Tudjuk róla, hogy nagyon buzgó volt az ő Uráért, és mindent megtett érte, de mikor a szolgálólány megkérdezte: „Te is közülük való vagy?“, akkor az ő Urát és Mesterét háromszor megtagadta. Mikor Jézus meghalt a kereszten, akkor ő egészen távol volt. De biztos, hogy ezt nem így akarta. Sokszor így van ez velünk is, ahogy Pál mondja:

Mert tudom, hogy nem lakik én bennem, azaz a testemben jó; mert az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom. Mert nem a jót cselekeszem, melyet akarok; hanem a gonoszt cselekeszem, melyet nem akarok. (Róm. 7,18 -19)

Mert túl keveset járunk Isten erejében, és túl sokat természetességben.

Később, mikor Péter megértette és elfogadta a golgotai áldozatot, és Isten kegyelmével kapcsolatba került, akkor elment Jeruzsálembe a többiekkel imádkozni, az Úr Jézus elküldte az Ő Szent Szellemét, aki őket megerősítette, a tanítványok újjászülettek, és így lett Péter Isten kezében egy hatalmas eszköz. Prédikált a népnek, tömegek tértek meg, betegek gyógyultak meg, ő maga is megtapasztalta a gyógyulást, és kétszer kivezette a tömlőcből az Úr. Megtanulta, hogy járjon Isten kegyelmében. Ez az amire nekünk is törekednünk kell, hogy úgy éljük a mi napjainkat, mint mennyből kapott ajándékot, és ne a mi természetességünkben és saját bölcsességünkben járva, mindent az oltárra téve, mindent az Úrtól várva, hogy Ő adja meg nekünk minden napra azt, amire szükségünk van, és így kegyelemben tudjunk járni.

Dicsőség az Úrnak!